

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 14 grudnia 2017 r.

Poz. 8536

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.39.2017.16 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy 27 Stycznia położonej w miejscowości Osieczna nazwy gen. Leopolda Okulickiego

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy 27 Stycznia położonej w miejscowości Osieczna nadaje się nazwę **gen. Leopolda Okulickiego**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki, zwanej dalej: „ustawą”, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii.

Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-234(46)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 27 Stycznia w miejscowości Osieczna jako odnosząca się do konkretnych wydarzeń z roku 1945 jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że: *„Dnia 27 Stycznia 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do miejscowości Osieczna – obecnie w woj. wielkopolskim. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było – niezgodnie z faktami historycznymi – jako »dzień wyzwolenia« oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944 – 1945 r. stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego (...). Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po roku 1944 uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości, spełnia rolę daty symbolizującej komunizm”*.

Nazwa ulicy 27 Stycznia nie została przez Radę Miejską w Osiecznej zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięi Narodowej.

Działający przy Wojewodzie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”), przedłożył organowi nadzoru nową propozycję nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycję przedstawioną przez Zespół postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę gen. Leopolda Okulickiego. Leopold Okulicki urodził się 12 listopada 1898 r. w chłopskiej rodzinie, w wiosce Bratucice w powiecie bocheńskim. Po ukończeniu szkoły powszechnej uczył się w gimnazjum w Bochni. Od maja 1913 r. uczestniczył aktywnie w działalności Związku Strzeleckiego, gdzie w maju 1914 r. zdał egzamin podoficerski. Po wybuchu I wojny światowej, przerwał naukę w gimnazjum i zgłosił się na ochotnika do kompanii strzeleckiej. Jako żołnierz 3 pułku II Brygady Legionów brał udział w walkach pod Rarańczą i Kostiuchnówką oraz w bojach nad Stochodem. Następnie został wcielony do armii austriackiej i wysłany na front włoski. Zdezerterował w 1918 r. i powrócił do Polski. Jako żołnierz Polskiej Organizacji Wojskowej uczestniczył w rozbrajaniu wojsk austro-węgierskich w Krakowie, brał udział w odsieczy Przemyśla i Lwowa, oraz w walkach na froncie polsko-ukraińskim. W latach 1919-1920 uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Następnie w latach 1923-1925 studiował w Wyższej Szkole Wojennej, po ukończeniu której służył w Grodnie, w Rybniku, Rembertowie i w Równem. We wrześniu 1935 r. powołano go do służby w Sztabie Głównym. W dniu 1 marca wszedł w skład zespołu opracowującego plan wojny z Niemcami (plan „Z”). W czasie II wojny światowej, pozostał w oblężonej Warszawie jako oficer łącznikowy Naczelnego Wodza przy sztabie gen. Juliusza Rómmla. Od 11 września 1939 r. brał udział w walkach jako szef sztabu płk Mariana Porwita, a po 18 września, jako dowódca zgromadzenia na Woli. Po kapitulacji Warszawy Leopold Okulicki 6 września został zaprzysiężony w Służbie Zwycięstwu Polski i stał się jednym z najbardziej aktywnych jej organizatorów. W październiku 1939 r. został odkomenderowany do Łodzi, jako dowódca wojewódzki SZP (od stycznia 1940 r. komendant Okręgu ZWZ Łódź). Wobec bezpośredniej groźby aresztowania został odwołany do Warszawy. W październiku 1940 r. wyjechał z Warszawy do Lwowa. W dniu 21 stycznia 1941 r. został zatrzymany przez NKWD. Osadzony we lwowskim więzieniu Brygidki, został przewieziony do Moskwy, najpierw do więzienia na Łubiance, a później do Lefortowa. Wybuch wojny niemiecko-sowieckiej spowodował, że nie doszło do postawienia Okulickiego przed trybunałem NKWD. Po zawarciu porozumienia Sikorski – Majski, Okulicki został 2 sierpnia 1941 r. zwolniony w ramach tzw. amnestii i mianowany szefem sztabu tworzącej się Armii Polskiej pod dowództwem gen. Andersa. Następnie odwołany z funkcji szefa sztabu i na początku marca 1942 r. przeszedł na stanowisko dowódcy 7 DP, która została przetransportowana najpierw do Iranu, a później do Iraku. W lipcu 1943 r. Naczelny Wódz, gen. Kazimierz Sosnkowski, postanowił wykorzystać Okulickiego, jako emisariusza do kraju. Formalnie wyznaczono go na funkcję zastępcy szefa sztabu KG AK. Faktycznie miał objąć stanowisko komendanta organizacji „NIE”. Jego zadaniem miało być doprowadzenie do wybuchu powstania w Warszawie. Po przybyciu do Warszawy został pierwszym zastępcą szefa sztabu KG AK i szefem Operacji KG AK. Na nowym stanowisku, pod pseudonimem "Kobra", stał się głównym rzecznikiem podjęcia walki zbrojnej w Warszawie. Bezpośrednio przed wybuchem powstania Okulicki został wyznaczony na dowódcę II rzutu

KG AK. W dniu 6 września tego samego roku przejął obowiązki szefa sztabu KG AK po gen. Tadeuszu Pełczyńskim. Po decyzji o kapitulacji Warszawy, gen. Bór-Komorowski mianował Okulickiego swoim następcą na stanowisku Komendanta Głównego AK. Następnie Okulicki opuścił Warszawę wraz z ludnością cywilną, kierując się na teren Okręgu AK Radom – Kielce i w rejonie Częstochowy rozpoczął prace nad rekonstrukcją KG AK (pod pseudonimem „Termit” i „Niedźwiadek”). Stanowisko ostatniego dowódcy AK piastował do 19 stycznia 1945 r., kiedy wydał rozkaz rozwiązania AK i zejścia do konspiracji. W dniu 27 marca 1945 r. gen Leopold Okulicki został podstępnie aresztowany w Pruszkowie i wywieziony przez NKWD do Moskwy. Tam postawiono go przed sądem w sławnym procesie szesnastu przywódców Polskiego Państwa Podziemnego, których oskarżono o szpiegostwo, terroryzm oraz dywersyjną działalność na tyłach Armii Czerwonej. Proces toczył się przed kolegium Wojskowym Sądu Najwyższego ZSRS od 18 do 21 czerwca 1945 r. Został skazany na 10 lat więzienia. Przez dłuższy czas nie było wiadomo o jego dalszych losach. W 1956 r. władze sowieckie przekazały szwedzkiemu Czerwonemu Krzyżowi informację, że Leopold Okulicki zmarł 24 grudnia 1946 r., a jego zwłoki zostały spopielone. Ta wersja śmierci uważana jest za niewiarygodną, chociaż sama data śmierci raczej nie budzi wątpliwości.

Leopold Okulicki był odznaczony m.in. Krzyżem Srebrnym (1920 r.) i dwukrotnie Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari (29 września 1939 r. i 28 września 1944 r.), Krzyżem Niepodległości (1932 r.), czterokrotnie Krzyżem Walecznych. W dniu 17 sierpnia 1984 r. prezydent Stanów Zjednoczonych Ronald Reagan przyznał pośmiertnie trzem Komendantom Głównym AK – gen. Stefanowi Roweckiemu, gen. Tadeuszowi Komorowskiemu i gen. Leopoldowi Okulickiemu jedno z najwyższych odznaczeń amerykańskich – Legion of Merit, za wkład w walkę o demokrację i w zwycięstwo nad totalitarnymi Niemcami hitlerowskimi.

Wojewoda Wielkopolski mając na względzie fakt, że proponowana nazwa ulicy nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy, a sylwetka gen. Leopolda Okulickiego zasługuje na wyeksponowanie, postanowił nadać ulicy nazwę gen. Leopolda Okulickiego.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.